

זמני שבת קודש

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
20:56	20:13	19:14	תל אביב
21:00	20:16	19:11	ירושלים
20:57	20:13	19:14	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

ברכת המזון

בני האדם הם ברמה גבוהה יותר מכל ברואי תבל, והם זקוקים למחיה ברמה גבוהה יותר. הואיל ואנו עוסקים בכל כך הרבה משימות, לחיות, להתעלות, לגדל ילדים ולדאוג להם, ללמוד ולהשכיל, להצליח בכל תחום שחשוב לנו - אנו נדרשים לתנאי מחיה ברמה מספקת, שתאפשר להגשים את כל השאיפות והרצונות שלנו. הפרנסה, המזון, המחיה שלנו - אלה לא מותרות, אלא הבסיס של הבסיס.

למרות זאת, פרנסת המשפחה אינה תמיד מלאכה קלה, וליתר דיוק - כמעט תמיד היא מלאכה לא קלה. בין בשכיר בשכר מינימום ובין במיליונר אמיד במיוחד, עדיין מלאכת הפרנסה טורדת את הראש, מעסיקה, לפעמים אפילו מדאיגה. כל אחד רוצה להבטיח לעצמו 'ביטוח פרנסה' איכותי, שיבטיח שתמיד יהיו לו ולמשפחתו את צרכי המזון והמחיה הבסיסיים.

הסכיתו ושמעו את הבטחת בעל 'ספר החינוך': 'הזהיר בברכת המזון - מזונותיו מצויים לו בכבוד כל ימיו!' - מדהים: מי שזהיר באמירת ברכת המזון, בכוונה, בהתלהבות, מתוך ברכון, כראוי - מזונו מובטח, ביטוח פרנסה לכל החיים!

ולא זו בלבד - אלא שהמזונות הללו יהיו 'בכבוד'. כך מודגש. בכבוד! - בלי התבזות, בלי שליחים, בלי קשרים, בלי טירחה מייגעת, בלי היטלטלות. פרנסה בכבוד, לכל החיים! - הבטחה חקוקה בסלע, איתנה כיסוד, יציבה כבזל. אתה זהיר בברכת המזון? אתה מברך על המזון כראוי? בורא עולם לימיןך, דואג לפרנסת בכבוד כל ימי חיך?

זו תגלית שמיימת מדהימה, החושפת את הדרך לביטוח הפרנסה הנשאר כל כך. ברכת המזון. זה המפתח, זה הכלי, זה מה שמוביל להצלחה בכל תחומי הפרנסה, זה מה שמבטיח את מזוננו לכל החיים, ועוד בכבוד רב. האם יש משהו טוב מזה?!

(הרב אשר קובלסקי)

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הושיב המוסדות

שבת קודש

השבת היא מקור הברכה ומי ששומר שבת כל השבוע מתברך עבורו

לו, סלח לי, אבל הלוואי שתאכל כל יום כמה חזירים, שחרית מנחה וערבית, ולא תחלל שבת אחת. חזיר לעומת שבת קודש זה כקפצון לעומת אטום! הרי חילול שבת הוא כעובד ע"ז, חילול שבת בסקילה. ואכילת חזיר אין חייב מיתה, היא רק לאו, ב"ד נותנים 40 מלקות ועונו מכופר. הלוואי שתאכל כמה וכמה חזירים ובלבד שלא תחלל שבת! שבת חמורה יותר מכיפור, המחלל יום כיפור או האוכל ביום כיפור רח"ל, הוא חייב כרת, הוא לא חייב מיתת ב"ד. אבל המחלל שבת הוא חייב מיתת ב"ד, והמיתה החמורה ביותר - סקילה.

אין דבר שמרחיק את האדם מהבורא עולם כמו חילול שבת, הרי ההלכה היא שאסור לו לעלות לספר תורה, מעלים אותו מוסיף מפני השלום. ואם הוא נוגע בין היין נאסר בשתייה, כמו יין שנגע בו גוי, מפני חשש יין נסך.

תסתכל על עצמן מי אתה. אם אתה רואה אדם שאינו מהול אתה מזדעזע, מילה זה כרת פעם בחיים, חילול שבת זה סקילה ועל כל מלאכה ומלאכה, אלפי חיובי סקילה בשבת אחת! עדיף ערל שומר שבת, מיהודי מהול מחלל שבת! **השבת קודש היא הבסיס של יהודי, בלי שבת אין כלום. השבת היא האות שאנחנו יהודים.**

גם אם יחזיק אדם בהונו את היתומים והאלמנות שבכל א"י, ויחזיק את כל הישיבות והכוללים על חשבוננו, אם אינו שומר שבת לא רואים אותו בשמים. אנשים אין להם מושג, לא מה זה שבת, ולא כמה היא חמורה. מה זה מלאכות שבת? לפני כחמישים שנה התנוכחתי עם יהודי חרוק מתורה ומצוות. מה הוא אמר לי? מה של הבורים אומרים, פעם היה קשה להדליק אש, לכן אמרה התורה "לא תבערו אש בכל מושבותיכם", היום זה קל. שאלתי אותו, אתה שומר יום כיפור? חס וחלילה! אמרתי לו מה וליסוע באוטו ביום כיפור? חס וחלילה! אמרתי לו מה ההבדל? זה רק כפתור. להרים שלחן כבד של זה לא איסור, ולהרים שטר של מאה ש"ח זה איסור מוקצה. זה לא תלוי במאמץ. לקרוע נייר אסור, ושקית של בסלי מותר. מה ההבדל? צריך ללמוד הלכות שבת. מי שלומד זוכה לשמור שבת כהלכתה אבל מי שלא למד הלכות שבת ודאי שנשכח בכל שבת באיסוריו.

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בשיבת אור דוד

תוב בזוהר הקדוש: שכל הששה ימים יונקים מהשבת, השבת הוא כגבעול מרכזי שממנו יונקים שאר העלים. תנתק את הגבעול מהעלים ימותו העלים. כפי שהשבת כך כל השבוע, הברכה של השבוע כולו זה משבת קודש. הקמע הגדול ביותר זה שמירת שבת.

"מי שטרח בע"ש יאכל בשבת". אומר רבינו יעקב אבוחצירה ע"ה: לפי גודל ההכנה של האדם בששת ימי המעשה, כך יזכה לאורה של שבת קודש. מי שבמשך השבוע מתקדש בתפילה, בתורה, ביראת שמים - יזכה יותר ויותר לקדושתה של השבת והשפעתה. כך יהיה גודל ההארה והאורות עליונים שהוא מקבל משמים. כמו שכותב האור החיים הק' שירודים אורות גדולים אל נשמתו. לכן "מיום ראשון עד יום שישי לקראת שבת נכספה נפשי".

מסכנים אלו ש"סוחבים" את השבת, כאילו היה פריז'דר על הגב שלהם, לא יודעים כמה שמחה היא, כמה עונג הוא שבת קודש. השבת קודש היא סימן ואות, כי אני ה' מקדישכם. כמו כלה המקודשת לחתונה, כך כנסת ישראל מתעטרת בעדי עדיים בטבעת של שבת קודש. שבת ר"ת שבת ברית תפילין. "על פי שנים עדים יקום דבר", העדים הנאמנים על הברית שלנו עם הקב"ה זה התפילין והברית, ובשבת קודש א"צ תפילין לאות כי השבת עצמה היא האות ויחד עם הברית הרי שני עדים.

משל נורא על חתן וכלה ביום חופתם, כל המוזמנים כבר מצפים, ולקול המצלמות מתקתקות ולשמע כלי הזמר, החצוצרות מודיעות על החתן והכלה שיבואו לחופה, הכל מתועד ומוסרט, החתן אומר "הרי את מקודשת לי בטבעת זו" והכלה מסירה את הטבעת וזורקת לו בפנים. אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה! החתן רוצה שהבמה שתחתיו תפתח את פיה והוא יבלע חי, מרוב בושה. השבת קודש, הטבעת היקרה שהקב"ה נתן לנו, לעדות על אהבתו אותנו - אנחנו זורקים אותה בפנינו, ואומרים לו ח"ו אין לי עסק אחר. ובעת צרתם יאמרו קומה והצילנו, פתאום יש לו עסק עם הבורא עולם.

הרבה פעמים, באים אלי יהודים למשרד, ואני שואל אותם אתה שומר שבת? והם עונים לא. רח"ל. אז אני שואל אותם, אתה אוכל חזיר? ואז הוא מסתכל עלי בתמיהה ואומר לי: כבוד הרב, אני יהודי! אני אומר

ההקדשה השבועית

הוציאם הם אהם לתקיים
אלפי טלמי צארי המרשה
להצלחתם אז לעיני קדושתם
התקשרו עכשיו: 05-04-000-000

לישמענו
ידון חיה בת הדס
יוסי בן הלן
צורי בן רחל
דייזה בת חוה

לישיק
בנימין בן חסיה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
לידך בת עליזה

לחובלתנו
אסף בן חיה
רושי בן דיה
אלעד בן ענה
אלדד בן ירדנה

לעילוי נשמות
שלמה בן ג'ון
סגילית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן ילנדה
יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

מי כבר יכול לראות אותי?!

וכך סיפר:

כידוע לך, אני החלטתי שבצנעא מותר לחלל יו"ט, ואכן נסעתי ללוס אנג'לס במוצאי פסח. הגעתי לשם באחרון של פסח, הזמנתי מונית ונסעתי למלון. המלון מכיל ארבעים וחמש קומות. קיבלתי חדר בקומה השלושים ושבע. כמובן שעליתי במעלית, כי הרי לשיטתי בצנעא מותר.

לאחר שהתמקמתי במלון, החלטתי היות ואני צריך להתחיל את עבודתי מיד במוצאי החג, אני אתגלח כעת, ואהיה מוכן לצאת לדרך מיד בצאת החג.

חשבתי לעצמי מלון שאין בו אפילו יהודי אחד, איזה בעיה יכולה להיות להתגלח, מי יכול לראות אותי בחדר סגור בקומה השלושים ושבע, יש כאן אלף חדרים וכולם מאוישים על ידי גויים. לי אין איסור לעשות מלאכה ביוט, רק לשיטת הד"ר אסור משום מראית עין, מי יכול לראות אותי מה שאני עושה בתוך חדר?

הוצאתי את מכונת הגילוח, הכנסתי לשקע החשמל, אך שכחתי לכוונו לזואט של ארה"ב. בארץ ישראל הזואט הוא 230 ובחול"ל 110.

מיד כשהכנסתי את המכונה לשקע, התחילה המכונה להוציא עשן. אמנם לא קרה כלום. הוצאתי מיד את המכונה מהשקע, וחוץ מנוק קטן למכונה לא קרה כלום.

לאחר כמה שניות מתקשרים אלי מהקבלה למטה, ושואלי אותי מה קרה בחדר, הגלתי עשן מצפצף. סיפרתי להם את הסיפור של המכונה ונרגעו.

כעת היה לי בעיה, כל החדר מלא עשן, אי אפשר לפתוח חלונות בקומות גבוהות של בית המלון, הכל עובד שם עם מיזוג אוויר, וכל חדרי מלא עשן.

החלטתי לפתוח את הדלת כדי שהעשן יצא. מה שלא ידעתי שהגלתי עשן של הפרודור אינו מחובר לקבלה, אלא ישיר למכבי אש של לוס אנג'לס. עוד דבר לא ידעתי, שלפני כשלושה שבועות היתה שריפה גדולה בבית מלון בלוס אנג'לס ונשרפו שני אנשים, והאשימו את מכבי האש שלא באו בזמן, וכל התקשורת שם היתה נגדם, עד שבלחץ הקהל הקימו וועדת חקירה

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על אדם שהיה לקוי ביראת שמים, עבר עבירה בסתר ונפרעו ממנו בגלוי. הרב שמע את הסיפור מד"ר ר' משה אליקים ברוקס שלפני הצהריים הוא מהרופאים הבכירים במעיני הישועה, ואחרי הצהריים הוא מחשובי הלומדים בכולל 'בית דוד' אשר בחולון, וכך הוא מספר:

בבית הכנסת שהתפללתי בו לפני כמה שנים, היה יהודי שמוצאו מארה"ב, שלפרנסתו היה סוחר ביודאיקה. פעמיים בשנה היה נוסע לארה"ב עם קטלוג של מוצרי יודאיקה, ספרים, חומשים, פרוכת, וכיוצא בזה, ומקבל הזמנות ולאחר מכן היה שולח זאת מהארץ לחו"ל.

בחול המועד פסח, סיפר לי אותו סוחר, שהוא מתעתד לנסוע לחול מיד במוצאי פסח. אמרתי לו אתה נכנס לשאלה הלכתית גדולה, אתה אומנם יוצא מכאן במוצאי פסח, אך אתה תגיע לשם בבוקרו של יו"ט שני, והרי ההלכה היא שמיד כשאתה מגיע לשם אתה מתחייב לשמור על יו"ט שני.

אז מה אתה מציע לי, שאל אותי הסוחר. אמרתי לו הפשוט ביותר לשנות את הכרטיס ולדחותו ליום אחר. אמר לי זה לא בא בחשבון, הטיסה הבאה תצא רק יומיים לאחר מכן, ואני אפסיד יומיים עבודה, לא בא בחשבון.

והוסיף, לפי מה שהבנתי ממך, האיסור הוא משום 'לא תתגודדו', כלומר אני בן א"י ואיני מחויב ביו"ט שני, והאיסור לעשות מלאכה שם הוא כדי שאנשים לא יראוני נוסע. אני אשתדל שבנסיעתי משדה התעופה עד המלון אף אחד לא יראה אותי, והכל יבוא על מקומו בשלום.

אמרתי לו, ההלכה מפורשת במשנה ברורה (סימן תצ"ו סק"ט) שאפילו בצנעא אסור, ותזכור מה שכתוב בגמרא (שבת דף ס"ד ע"ב) אמר רב יהודה אמר רב כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית עין אפילו בחדרי חדרים אסור. אמר לי, גוט מועד, והלך. כלומר אתה מחמיר מדי, זה לא נראה שדבר שאסור משום מראית עין אסור גם בחדרי חדרים, מי יכול לראות אותי.

לאחר שבעה שבועות חזר מחו"ל, ואמר לי אני מצטער על הרגע שלא שמעתי בקולך, שילמתי מחיר יקר, יקר מאוד על שלא שמעתי לך, להלכה הצרופה, שאסור לחלל יו"ט שני גם בצנעא.

כדי לבדוק מה בדיוק קרה.

מיד כשצפצף הגלתי במכבי אש, הזעיקו שלושים משאיות, שלוש מאות! כבאים. אני שכבר סגרתי את הדלת שמעתי התרחשות למטה במלון, ועד שחשבתי אם כדאי לגשת לחלון לראות מה קרה או לא, כבר שעטו עשרות כבאים לחדרי ובמכת גרון פרצו לי את החדר, כאשר עשרות כבאים צועקים היכן האש.

הייתי מאוד מבוהל לפריצה הלא מתוכננת. הסברתי להם מה שקרה עם המכונה, הם הגיבו בהבנה והזהירו אותי בפעם הבאה תיזהר כשאתה מכניס מכונה לשקע.

אבל בינתיים, ביחד עם הכבאים נכנסו גם צלמי תקשורת, והם צילמו אותי כשאני יושב חצי ערום, עם מכונה ביד ורוצה להתגלח, וכל מהדורות החדשות בלוס אנג'לס נפתחו עם הסיפור הדרמטי על מאות כבאים ששעטו למלון ועל הטעות שאירעה, ותמונתי עם המכונה בידי וכיפה על ראשי התנוססה בראש כל חוצות. יהודי לוס אנג'לס שפתחו את החדשות במוצאי יו"ט ראו אותי יושב במצב מאוד לא נעים, ובנוסף ראו אותי כשאני יושב עם כיפה על ראשי ובידי מכונת גילוח.

בכל מקום שהסתובבתי, עצרו אותי יהודים. אז, זה אתה שרצית לחלל את היו"ט שני, ועשית שריפה בבית מלון. ובמקום לעשות עסקים, עשיתי לעצמי ביזיונות נוראים.

כעת אני כבר יודע שאין לעשות חכמות עם דברי חז"ל. הרגשתי על בשרי את מאמר חז"ל (מדרש שמות בא פרק י"ב) הם עשו בסתר, והקב"ה פירסמם בגלוי.

חצי שנה לאחר מכן, התכוון עוד מתפלל בבית הכנסת שבו התפללתי לנסוע לסקנדינביה במוצאי שמחת תורה. ניגש אליו מיודענו שכבר נכווה קשות, ואמר לו תשמע, זה לא כדאי. אני עשיתי כן ונכוויתי ברותחין, וסיפר לו את כל הסיפור, ולמרות שאותו מתפלל שהתכוון לנסוע, לא היה אדוק כל כך בתורה ובמצוות, מכל מקום כששמע את הסיפור קיבל פחד ומיד דחה את הכרטיס למספר ימים לאחר מכן.

"החלטתי לפתוח את הדלת כדי שהעשן יצא, מה שלא ידעתי שהגלתי עשן מחובר למכבי אש של לוס אנג'לס..."

הלכות שבת

שאלה: אשה שרוצה להוציא ענבים מאשכול שיש בו גם ענבים רקובים לכבוד אורחים שיבואו בעוד שעתים, האם מותר לעשות כן?

כתב מרן רבינו יוסף קארו בשלחן ערוך (ס' תרי"א ס"ב), והתירו ביום הכיפורים לקנב ירק וכו' מן המנחה ולמעלה כשחל בחול. והאידיא נהגו לאסור (גמרא וראשונים, שבת קטו:).

ומהו הקינוב, שיסיר את העלים המעופשות ויקצץ השאר ויתקן אותו לאכילה. (רמב"ם). והקשו הראשונים, שלהסיר העלים הרעים, היינו בורה, והיינו מלאכה גמורה. (ואין כח ביד חכמים להתיר איסורי תורה). ותירצו, שאין העלין האלו פסולת גמור ואפשר שראויים לאכילה על ידי הדחק, ולכן אין בזה איסור תורה של מלאכת בורר אלא רק איסור דרבנן (בשבת), ואסרו כן משום, שאם יהיו אינם ראויים לאכילה בכלל יחשבו כפסולת, ויכול לבוא לידי מלאכת בורה. (ולכן יכלו להתיר ביום הכיפורים, משום שהפה שאסר הוא הפה שהתיר).

ועל פי זה כתב מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל בחזון עובדיה (ח"ד עמ' קעט), אשכול ענבים שיש בין הענבים גם ענבים רקובים, יתלוש ויאכל את הענבים הטובים שאותם הוא רוצה לאכול לאלתר (סמוך לאכילה ממש), ואת הרקובים שאין דעתו לאכול ישאיר באשכול ולא יתלוש אותם.

ולפי פסק מרן בשלחן ערוך (ס' שיש ס"ב), הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב (פירוש, חייב חטאת). נמצא שהבורר "בידו" ענבים "טובים" מתוך ענבים רקובים, וכל שכן להפך, על מנת להניח לאחר זמן, אסור מהתורה לעשות כן. ולפיכך גם כשהענבים אינם רקובים, אלא ראויים לאכילה בשעת הדחק, אסור מדרבנן לעשות כן. שכל מה שתיקנו חכמים כעין מה שאסרה התורה תיקנו.

להלכה, אשה שרוצה להוריד ענבים טובים מאשכול שיש בו גם ענבים רקובים, תעשה כן רק סמוך לזמן שרוצה להגיש את הענבים לפני האורחים שיאכלו מהם.

שאלה: האם מותר לרסק בננה לתינוק בשבת, והאם מותר לחתוך סלט דק דק לסעודה?

שינינו בגמרא (שבת ע"ד): אמר רב פפא, האי מאן דפריס "סילקא" (אדם שמחתך הדק את עלי התרד), חייב משום טוחן. וכתבו הראשונים, המחתיך את הירק מעט "כדי לבשלו" הרי זה חייב, שזהו תולדת טחינה, שהטוחן לוקח גוף אחד ומחלקו לגופים הרבה. שדוקא תרד והדומה לו שאין דרך לאכלו חי, שצריך הכשר אחר לאכילה, דהיינו בישול, אבל שאר אוכלים שדרכם להאכל כמות שהם חיים, כמו שום ובצל, מותר ועוד הביאו ראיה ממה שהתירו (שבת קטו). קניבת הירק (לחתוך הירק) ביום כיפורים (לצורך מוצאי יום הכיפורים). ויש ראשונים שכתבו, שאין דין טחינה בשבת באוכלים.

אולם יש ראשונים שכתבו, שהמחתך פירות וירקות דק דק חייב משום טוחן, אף על פי שנאכלים חיים. ומה שנקטה הגמרא המחתיך "תרד". לא באה לומר שדוקא ירק בסגנון זה אסור ודחו הראיה מקניבת הירק, ששם מדובר שעושה חתיכות דקות מאד, ובמחתך התרד מדובר שעושה חתיכות גדולות. [ויש ראשונים שפירשו, שקניבת הירק אין הפירוש לחתוך הירק, אלא לשטוף הירק. (שאף שיש איסור רחיצה ביום הכיפורים התירו רחיצת הירק, משום עגמת נפש)]. וכן נראה ממרן שפסק בשלחן ערוך (סימן שכ"א סעיף י"ב), המחתיך את הירק דק דק חייב משום טוחן. ולא חילק בדבא. ולכאורה לפי זה היה לאסור לרסק את הבננה.

אלא שהביא מרן בבית יוסף (ס' שכ"א) אחד מן הראשונים שלמד מהתלמוד הירושלמי (שבת פ"ז ה"ב), שכמו שבמלאכת דש ובורר אין איסור כשעושה כן סמוך לאכילה, הוא הדין בטוחן. [ומהתוספתא (שבת פ"טו ה"ג) שכתוב, אין מרסקין דבלה וכו' "לפני זקנים" בשבת, אבל מרסק הוא ביד הסכין וכו' ואינו חושש. (וכבר הביאה בחידושי הרשב"א שבת קמ"א). אין ללמוד שאף סמוך לאכילה אסור, אלא באה רק לומר היתר יותר מרווח, שבשינוי בכל זמן יהיה מותר]. ובפרט שהמרסק בננה הכל נעשה כחתיכה אחת רכה מאד.

למעשה: מותר לכתחלה לרסק בננה או ירקות מבושלים בשינוי המזלג לצורך מאכל התינוק, כדי להאכילו לאלתר. והמחתך ירק דק דק להניח לסעודה אחרת חייב משום טוחן. ומותר לעשות סלט ולחתוך הירקות דק דק סמוך ממש לסעודה. (חזון עובדיה ח"ד עמ' נה-רסה)

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

התמכרויות

'תחביב' הוא עיסוק בתחום החביב במיוחד על האדם. מי שמוצא לעצמו תחביב יקדיש לו זמן רב משעות הפנאי שלו, ישתעשע בו בכל עת מצוא ויפיק תענוג רב מכל עיסוק הקשור בו.

תחביבים שכיחים בענייני רוח הם: אוספים של ספרים, בנושאים כללים או בנושאים מוגדרים (כמו ספרי הגדה של פסח ומפרשיה, מגילת אסתר ומפרשיה), כתבי יד, מכתבים או תמונות של גדולי ישראל, מחקר בנושא מוגדר, בהיסטוריה של עם או בתקופה מסוימת, או עיסוק במצווה נבחרת או בנושא 'שמדבר אל האדם' במיוחד (כמו דרוש, פלפול, רמזים וגנימטריות).

תחביבים שכיחים בענייני חולין הם: איסוף בולים, מטבעות, בקבוקים, עטים, ארנקים וכדומה, עיסוק בציוו, האונה למוזיקה או נגינה בכלי, טיפוח עציצים או קריאת ספרים. בדרך כלל האדם משקיע מהונו בתחביבו ונהנה

מכל עיסוק בו. מי שהדבר אינו תחביבו, לא תמיד מבין מה מצא בו פלוני ואף מתקשה לקלוט איך אפשר להפיק הנאה רבה כל כך מהעיסוק בדבר זה.

לעומת התחביב, שהאדם מקדיש חלק מזמנו כדי לעסוק בו, והוא מסב לו הנאה אדירה וסיפוק רב, התמכרות היא מצב שבו האדם עוסק בנושא כלשהו בצורה אובססיבית, כלומר במידה קיצונית ומוגזמת, מפני שיש לו דחף עז וכפייתי לעסוק בתחום שאליו הוא התמכר, והוא מתקשה להגביל את עצמו ולשלוט בזמן ובמזמן שהוא מקדיש לעיסוק הזה. בגלל עיסוקו הרב בנושא שאליו הוא התמכר, הוא מזניח תחומי עניין אחרים, גם אם הם חשובים ונחוצים, עד כדי חוסר אחריות. הוא אינו מצליח להשתחרר מהתמכרותו ולהתאפק מלעסוק בה, אף שהוא מודע לנזק הרב שהיא מסבה לו.

האבסורד שבהתמכרות הוא, שבמקום שהתחביב יהיה מקור לתוספת הנאה בחייו של האדם, הוא נעשה למקור צרות, למשהו הרסני הבא על חשבון דברים אחרים. ההתמכרות הורסת את הקשר של האדם עם משפחתו הקרובה, ובמקרים רבים אף משבשת כליל את סדר היום שלו ומונעת ממנו כל סיכוי לתפקוד תקין בבית או בעבודה. לא נדירים הם המקרים שבהם אנשים שהתמכרו (להימורים וכדומה) ירדו מנכסיהם, איבדו את משפחותיהם והפסידו מקומות עבודה ועסקים, וכל מה שהיה להם ירד לטמיון.

הבדל נוסף בין תחביב להתמכרות הוא, שעצם העיסוק בתחביב גורם לאדם הנאה, ואילו העיסוק בדבר הממכר אינו מהנה את האדם אלא משמש לו לבריחה מן המציאות. ההתמכרות ממלאת את ראשו של האדם ומטמטמת את חושיו, כדי שלא יצטרך לחשוב על הנושא המעיק עליו (נושאים רגשיים כבדים, בדרך כלל). היא עוזרת לו לשכוח לזמן מה את המציאות ולהשקיע את רגשותיו הסוערים ואת הכאב המציק לו, אך עצם העיסוק בה אינו גורם לו הנאה.

כמו כן, העוסק בתחביב אינו מתבייש בו ואינו רואה בו שום בעיה. אדרבה, בדרך כלל אנשים אוהבים להתפאר בתחביביהם ולדבר על הישגיהם בתחום החביב עליהם. לעומת זאת, בדרך כלל המתמכר מתבייש בהתמכרותו ואף מנסה להתכחש להיותו מכור ההתמכרות גורמת לו חוסר שקט נפשי ומעוררת בו רגשות אשמה, ולפעמים אף שנאה עצמית. במקרים רבים, לאחר עיסוק בדבר שהאדם מכור לו, הוא מקבל עליו שלא לעסוק בו עוד, אבל למעשה הוא אינו מסוגל להתנתק מהדבר ולחדול ממנו.

בשבוע הבא נרחיב עוד בהתמכרויות נפוצות.

רגע חושבים

הרב ישראל לוגסי

לא הכל מובן מאליו

הנה התורה מחנכת אותנו לחנוך נפלא המביא לשמחה ולספוק. נאמר בתורה (במדבר יא ד-ה): "והאספסוף אשר בקרב התאוות וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר זכרנו את-הדגה אשר-נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת-החציר ואת-הבצלים ואת-השומים".

אדם שמגישם לו אכל, בישיבה, או אשתו, וכיוצא, ולאחר הארוחה מתלונן הוא, למה אין "אבטיח" מנה אחרונה... למה אין גלידה מנה אחרונה... זה אספסוף...!!!

הטובות שמקבל האדם בחיים חייבים לגמד לו את החסר, זהו חנוכה של תורה, חייב אתה לגמד את החסר. אם יש בך מדת "המתלונן" - סימן מבהק שאינך מעריך את המלא, שכן לו היית מעריך את המלא כראוי לא היה חסרון החסר מרגש אצלך, והנהגה זו חייבת שתהא הן כלפי בני אדם ועל אחת כמה וכמה כלפי הקדוש ברוך הוא.

להמחשה:
אדם שנתבשר שהרויח סכום עתק, לא יקפיד אם באותו יום לא הוכן לו כראוי ארוחת צהרים... שכן ראשו במלא, והחסר לא מרגש.

אדם שנתבשר שמחלתו האיומה שכל כך דאג ממנה הוסרה מעליו לא יחוש על שריטה או פצע קטן שבידו או שברגלו שנשאר לו מהטפול...

אדם ביום הראשון לנשואיו את אשתו החדשה שכל כך שמח בה, לא יקפיד על כוס מלוכלך או על צלחת מלוכלכת...

הכלל, אדם שמקפיד על החסר, סימן ברור הוא שאין לו שום ערך למעלה ממנו, ואם מקפיד הוא על פרטים קטנים, אזי ככל שיהיו קטנים יותר, כן מורה הדבר שהנו ריק וחסר מכל הכרה וערך לטובות הגדולות שנמצאים באמתחתו, ולכן תופסים אצלו מקום אלו החסרונות הקטנים.

למאמרים נוספים של הרב ישראל לוגסי בקרו באתר 'ישיבת אור דוד'

קבעת עיתנים לתורה?

אור החיים הקדוש
פירוש אור החיים על התורה בכל מוצ"ש בשעה 22:00

הדרשה השבועית
בכל יום רביעי בשעה 22:00
רחוב במכבים 108 בני ברק
ניתן לצפות באתר הישיבה Rabenu.com
ובערוצי הלוויין

שיעור שבועי
מוסר | יהדות | הלכה
בכל יום שני בשעה 20:00

חשוב לדעת!
ניתן לצפות בכל הדרשות של הרב דניאל זר שליט"א באתר הישיבה "אור דוד" ובמגוון רחב של רבנים נוספים בכל הנושאים